

Osmá přednáška z UCPO

TÉMA: Náklady a výnosy

Náklady v komerční pojišťovně

- V pojišťovnách se můžeme setkat s těmito druhy nákladů:
 - - náklady na pojišťovací činnost,
 - - náklady na zajišťovací činnost,
 - - ostatní náklady.
- O všech nákladech pojišťovny se účtuje na účtech vymezených směrnou účtovou osnovou pro pojišťovny v účtové třídě 5 – Náklady. Náklady za jednotlivá účetní období se účtují zásadně časově rozlišené.

Obsah účtové třídy 5 - Náklady

- Účty v rámci této účtové třídy jsou rozděleny do 3 základních skupin:
 1. Technický účet k neživotnímu pojištění,
 2. Technický účet k životnímu pojištění,
 3. Netechnický účet.
- V případě, že nelze některý z účelově členěných nákladů jednoznačně přiřadit k technickému účtu neživotního či životního pojištění, účtuje se o takovém nákladu primárně na účtu 5xx – Ostatní náklady a z tohoto účtu se následně převádí (rozvrhuje) na příslušný technický účet.

- Tímto postupem nelze převádět daně a poplatky, ty z ostatních nákladů, které nesouvisí s pojištěním a zajištěním, a další náklady, pro které jsou účty pouze v netechnickém účtu.
- Při vlastním účtování jsou možné převody mezi těmito technickými a netechnickými účty, je však nutné, aby si pojišťovna tyto postupy konkretizovala v interním předpisu, tzn. aby rozhodla, který postup účtování použije v příslušném účetním období v závislosti na druhu pojištění.
- Informace o postupu a o celkové výši takto provedených převodů se uvede v příloze.

Technické účty

- Na technickém účtu k neživotnímu pojištění se účtují náklady na:
 - pojistná plnění v neživotním pojištění,
 - náklady (výdaje) na uzavírání pojistných smluv,
 - tvorba příslušných technických rezerv, které se vztahují k neživotnímu pojištění,
 - veškeré ostatní náklady spojené s neživotním pojištěním a zajištěním.

- Na technickém účtu k životnímu pojištění se účtují náklady na:
 - ✓ pojistná plnění v životním pojištění,
 - ✓ náklady (výdaje) na uzavírání pojistných smluv,
 - ✓ náklady na finanční umístění v životním pojištění,
 - ✓ tvorba příslušných technických rezerv v životním pojištění,
 - veškeré ostatní náklady spojené s životním pojištěním a zajištěním.

Rozbor nejpoužívanějších nákladových účtů v rámci technických účtů

- Na technických účtech se účtuje především o tvorbě technických rezerv k neživotnímu a životnímu pojištění (5xx – Tvorba rezervy). K těmto účtům jsou zároveň zřizovány nákladové účty (na nichž se ovšem účtuje snižování nákladů) zachycujících podíl zajistitelů na tvorbě technických rezerv (5xx – Podíl zajistitelů na tvorbě rezervy).
- Rozdíly mezi zůstatky účtů 5xx – Tvorba ... rezervy a 5xx – Podíl zajistitelů na tvorbě ... rezervy udávají podíly pojišťovny na příslušné vytvořené technické rezervě.

- Velmi používaný účet je také účet 5xx – Náklady na pojistná plnění. Na tomto účtu (resp. účtech pro jednotlivé druhy pojištění) se účtuje o hrubé výši (tj. včetně podílu zajišťovatelů) nákladů na pojistná plnění, které zahrnují veškeré částky vyplacené za běžné účetní období osobám, které mají právo na plnění (zpravidla pojištěným).
- I k tomuto účtu je zřizován účet snižující náklady pojišťovny z titulu zajištění – účet 5xx – Podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění.
- Při uzavírání pojistných smluv vznikají pojišťovně náklady spojené s platbami pojistným makléřům. O takových nákladech se účtuje na účtech 5xx - Pořizovací náklady (výdaje) na pojistné smlouvy.

- Široké naplnění má účet 5xx – Správní režie. Správní režie zahrnuje zejména provize za obnovování pojistných smluv, náklady vzniklé s inkasem pojistného, správní náklady na portfolio pojistného kmene, náklady na pasivní a aktivní zajištění.
- Správní režie v podrobnostech zahrnuje zejména osobní náklady, odpisy hmotného movitého majetku, spotřebu energie a ostatní náklady.
- O uvedených nákladech se zde účtuje však pouze v případě, že nejsou účtovány jako pořizovací náklady (výdaje) na pojistné smlouvy, nebo náklady na pojistná plnění, ostatní technické náklady, anebo náklady na finanční umístění.
- Konkrétní obsah položky správní režie si vymezí pojišťovna vnitřním předpisem a tento skutečný obsah uvádí v příloze.

- Na účtu 5xx – Náklady na finanční umístění - se účtují náklady na správu finančního umístění a jeho odpisy v životním pojištění (z účt. tř. 1). Jde např. o náklady spojené s vyřazením nemovitosti nebo jejím nájmem. Analytická evidence je v působnosti pojišťovny.
- Na účtu 5xx – Náklady na realizaci finančního umístění – se účtuje zůstatková cena při vyřazení majetku z finančního umístění v životním pojištění (z účt. tř. 1). Analytická evidence se vede podle způsobu vyřazení majetku (prodej, likvidace ap.).

- Na vrub účtu 5xx – Ostatní technické náklady (neplést s účtem Ostatní náklady, který je součástí netechnického účtu) - se účtují ostatní technické náklady v hrubé výši. Jde zejména o účetní případy, které nelze účtovat na jiném účtu nákladů v rámci technických účtů. Účtuje se zde i o tvorbě opravných položek k pohledávkám z pojištění a zajištění a odpis těchto pohledávek.
- Také k účtu Ostatní technické náklady je zřizován účet, který očišťuje tyto náklady o podíl zajistitelů na technických nákladech – účet 5xx - Podíl zajišťovatelů na ostatních technických nákladech.
- Na účtu 5xx – Úbytky hodnoty finančního umístění - se účtují úbytky hodnoty finančního umístění v životním pojištění.

- Naše známá pojišťovna se sídlem ve Vyškově☺ se rozhodla prodat akcie výborně prosperující firmy se sídlem v Hamiltonech☺ (kousek od Vyškova), ve které drží rozhodující podíl v hodnotě 1 000 000 Kč, který byl kryt z prostředků technických rezerv životního poj. Tyto akcie pojišťovna prodala za 3 000 000 Kč, prodejní cena byla uhrazena na BÚ pojišťovny v Drnovicích☺ (3 km od Vyškova), do nichž byla přesunuta centrála banky z Lulče☺ (7 km od Vyškova).

Zaúčtujte.

Řešení:

Prodejní cena se účtuje jako výnos na účet 6xx – Výnosy z realizace fin. umístění. Úbytek akcií se účtuje v pořizovací ceně a představuje pro pojišťovnu náklad účtovaný na účtu 5xx – Náklady na realizaci finančního umístění.

Účtování:

2xx - BÚ

6xx – Výnosy z realizace
finančního umístění

3 000 000

Prodejní cena akcií

3 000 000

5xx – Náklady na realizaci
finančního umístění

1xx – Majetkové účasti v
podnicích s rozhodujícím
vlivem

1 000 000

Úbytek akcií v pořizovací ceně

PS 1 000 000

1 000 000

Rozbor jednotlivých netechnických nákladových účtů

- Na netechnickém účtu nákladů se účtují náklady na finanční umístění (nesouvisející s životním pojištěním), daně a poplatky, tvorba rezerv na rizika a ztráty, tvorba opravných položek, a dále veškeré náklady spojené s ostatními činnostmi pojišťovny, které nelze účtovat na technických účtech k neživotnímu nebo životnímu pojištění.
- Na účtu 5xx – Náklady na finanční umístění - se účtují náklady na správu finančního umístění (účtová třída 1) a případné další náklady. Jde např. o náklady spojené s vyřazením nemovitosti nebo jejím nájmem. Analytická evidence, která je jinak pro tento účet v působnosti pojišťovny, se vede pro neživotní pojištění, popř. netechnický účet.

- Na účtu 5xx – Náklady na realizaci finančního umístění - se účtuje zůstatková cena při vyřazení majetku z finančního umístění v neživotním pojištění (účtová třída 1), popř. v netechnickém účtu (z účtové skupiny 1x – Pozemky a stavby se opět jedná o neprovozní nemovitosti, popř. z účtové třídy 2).
- Na účtu 5xx – Ostatní náklady – se účtují ostatní náklady, tj. náklady vyplývající z ostatních činností pojišťovny. Kromě nám již známých nákladů se na tomto účtu účtuje v rámci analytické evidence např. o:

- ◆ smluvní pokuty a úroky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení obchodního zákoníku s výjimkou úroků z prodlení podle smlouvy o úvěru,
 - ◆ poplatky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení občanského zákoníku,
 - ◆ penále, popř. jiné sankce ze smluvních vztahů,
 - ◆ postěžní částky ve smyslu příslušných ustanovení zákona směnečného a šekového,
 - ◆ sankce z rozhodnutí příslušného orgánu nebo ze zvláštního právního předpisu a ostatní sankce neuvedené pod písmeny a) až d).
- Na účtu 5xx – Ostatní náklady se účtuje jako o nákladech také o nehmotném majetku, o kterém se neúčtuje v účtové skupině 2x – Dlouhodobý nehmotný majetek.

- Na účtu 5xx – Daně a poplatky - se účtují veškeré daně (s výjimkou daně z příjmů) a veškeré poplatky, zpravidla souvztažně s příslušným účtem závazků v účtové třídě 3.
- Na účtu 5xx – Mimořádné náklady - se účtují mimořádné náklady, k nimž patří například škody a manka, pohledávky, k jejichž úhradě nestačí konkursní podstata dlužníků, opravy nákladů minulých účetních období, náklady na změnu metody, atd.
- Na účtu 5xx – Úbytky hodnoty finančního umístění nebo jiná přecenění - se účtují úbytky hodnoty finančního umístění v neživotním pojištění nebo jiného majetku a závazků.

- Samostatné nákladové účty jsou zřizovány v rámci netechnického účtu k evidenci daně z příjmů pojišťovny v členění na daň z běžné činnosti a daň z mimořádné činnosti.
- Pokud v účetním období vznikne v jedné činnosti zisk a ve druhé ztráta, přičemž za pojišťovnu je vytvořen zisk, zaúčtuje se daňová povinnost splatná za činnost, která je zisková (buď na vrub účtu 5xx – Daň z příjmu z běžné činnosti - splatná nebo 5xx – Daň z příjmu z mimořádné činnosti - splatná a ve prospěch účtu 3xx – Daň z příjmu). Za činnost ztrátovou se zaúčtuje záporná daňová povinnost buď na účtu 5xx - Daň z příjmu z běžné činnosti - splatná nebo na účtu 5xx - Daň z příjmu z mimořádné činnosti - splatná souvztažně s účtem 3xx – Daň z příjmů jako snížení závazku ze splatné daně z příjmů.

- Pojišťovna vyčíslila svoji splatnou daňovou povinnost daně z příjmů za běžnou činnost na 2 000 000 Kč a v mimořádné činnosti skončila v daňové ztrátě 100 000 Kč. Dlužná daň byla posléze uhrazena z BÚ. **Zaúčtujte.**

Řešení:

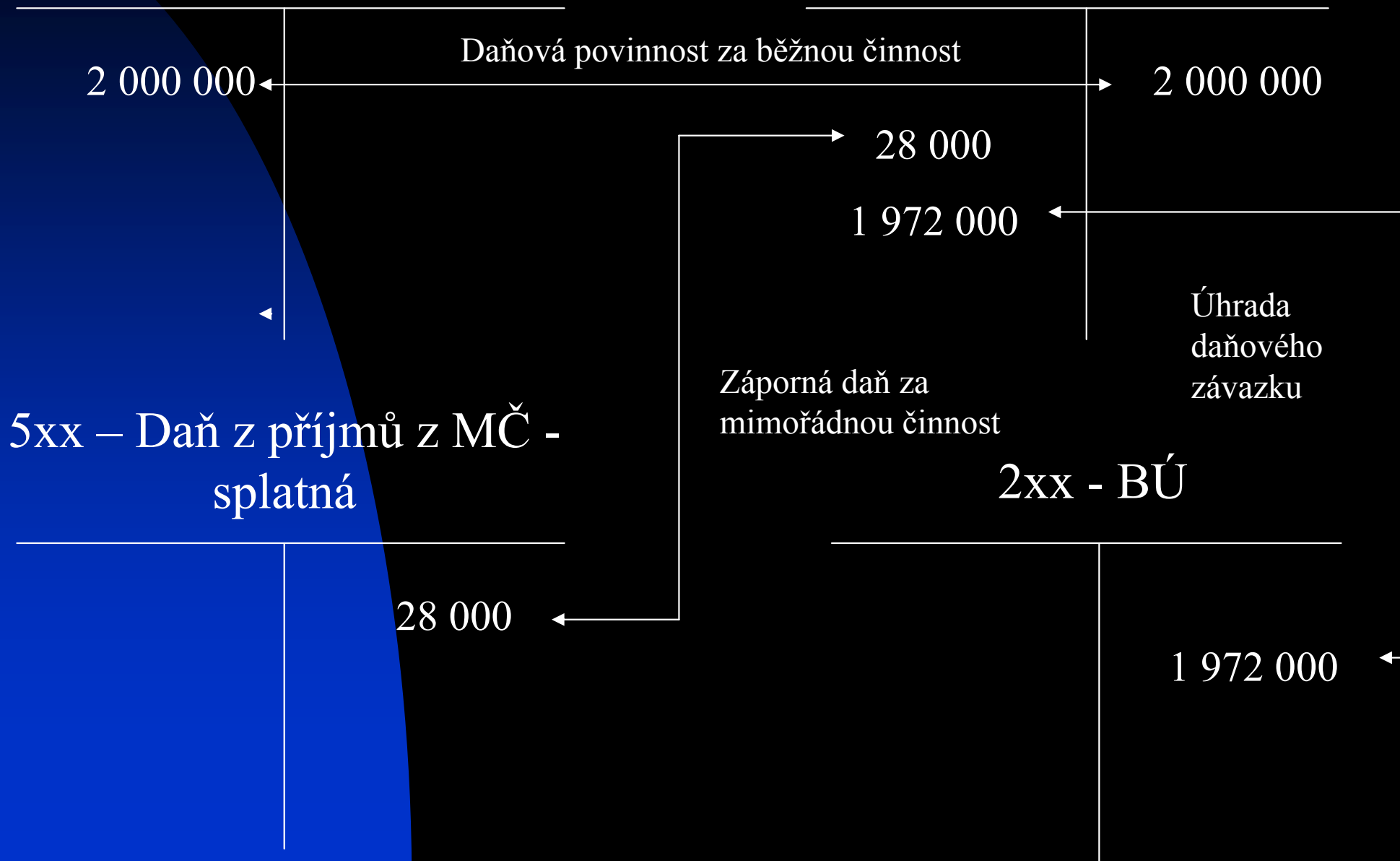
Nejprve je nutno spočítat snížení celkové daňové povinnosti z titulu daňové ztráty za mimořádnou činnost (za pojišťovnu však byl vytvořen celkově zisk). Snížení daňové povinnosti za mimořádnou činnost se vypočte takto:

- $100\,000 \times 0,28 = -28\,000$ Kč. O tuto částku se sníží celková daňová povinnost pojišťovny.

Účtování:

5xx – Daň z příjmů z BČ -
splatná

3xx – Daň z příjmů

Výnosy

- Na účtech účtové třídy 6 – Výnosy se účtuje o všech výnosech pojišťovny, které vznikly z pojišťovacích, zajišťovacích či ostatní činnosti pojišťovny. Podobně jako v případě nákladů se i u výnosů pojišťoven v zásadě uplatňuje účelové členění výnosů podle předmětu činnosti pojišťovny, tzn. podle neživotního pojištění, životního pojištění a ostatních činností. Stejně jako u nákladů se výnosy účtují zásadně časově rozlišené.
- A stejně jako u účtové třídy 5 – Náklady jsou i v účtové třídě 6 – Výnosy specifikem **technické a netechnické účty**. Směrná účtová osnova pro pojišťovny vymezuje dva technické a jeden netechnický účet.

Technické účty

- Na technickém účtu k neživotnímu pojištění se účtuje předepsané hrubé pojistné, použití příslušných rezerv a veškeré ostatní výnosy spojené s neživotním pojištěním a zajištěním.
- Na technickém účtu k životnímu pojištění se účtuje předepsané hrubé pojistné, výnosy z finančního umístění v životním pojištění, použití příslušných rezerv a veškeré ostatní výnosy spojené s životním pojištěním a zajištěním.

Rozbor jednotlivých technických účtů

- Ve prospěch účtu 6xx nebo 6xx – Předepsané hrubé pojistné (podle druhu pojištění)- se účtuje o předepsaném hrubém pojistném. Ve prospěch účtu 6xx - Předepsané hrubé pojistné v rámci technického účtu k neživotnímu pojištění pojistitelé účtují v analytických účtech odděleně o předepsaném hrubém pojistném z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.
- Na vrub účtu 6xx nebo 6xx – Předepsané hrubé pojistné postoupené zajišťovatelům - se účtuje o postoupení pojistného (zaúčtovaného na účtech Předepsané hrubé pojistné) zajišťovatelům

- Proti nákladovým účtům zachycujícím tvorbu technických rezerv stojí výnosové účty zachycující použití technických rezerv.
- Použití technických rezerv se očišťuje opět o podíly zajistitelů na účtech 6xx – Podíl zajistitelů na použití ... rezerv.
- Ve prospěch účtu 6xx nebo 6xx – Provize od zajišťovatelů - se účtují výnosové provize od zajišťovatelů.
- Ve prospěch účtu 6xx nebo 6xx – Podíly na ziscích - se účtují podíly na ziscích, popř. prémie a slevy a ostatní obdobné položky.
- Na vrub účtu 6xx nebo 6xx – Podíly na ziscích postoupené zajišťovatelům - se účtuje o postoupení příslušných částek podílů na ziscích zajistitelům.

- Ve prospěch účtu 6xx nebo 6xx – Ostatní technické výnosy - se účtují ostatní technické výnosy v hrubé výši. Jde zejména o účetní případy, které nelze účtovat na jiném účtu výnosů v rámci technických účtů.
- Samostatně se sledují podíly zajišťovatelů na technických výnosech. Na vrub účtu 6xx nebo 6xx – Podíl zajišťovatelů na ostatních technických výnosech - se účtuje o postoupení příslušných výnosů zajišťovatelům v souladu se zajišťovací smlouvou.
- Na účtech 6xx – Výnosy z majetkových účastí, 6xx – Výnosy z pozemků a staveb, 6xx – Výnosy z ostatních složek finančního umístění - se účtují výnosy z finančního umístění v životním pojištění, které nevyplývají z jeho realizace.

- Na účtu 6xx – Výnosy z realizace finančního umístění - se účtují uvedené výnosy v případě realizace majetku z finančního umístění.
- Na účtu 6xx – Přírůstky hodnoty finančního umístění - se účtují přírůstky hodnoty finančního umístění v životním pojištění.

Rozbor netechnického účtu výnosů

- Na netechnickém účtu se účtuje o:
 - ◆ výnosech z finančního umístění, které nesouvisí se životním pojištěním,
 - ◆ použití rezerv na rizika a ztráty,
 - ◆ použití opravných položek,
 - ◆ všech výnosech pojišťovny spojených s ostatními činnostmi pojišťovny, o kterých není možno účtovat na technických účtech k životnímu či neživotnímu pojištění.

- Na účtech 6xx – Výnosy z majetkových účastí, 6xx – Výnosy z pozemků a staveb, 6xx – Výnosy z ostatních složek finančního umístění - se účtují výnosy z finančního umístění v neživotním pojištění, které nevyplývají z jeho realizace.
- Na účtu 6xx – Výnosy z realizace finančního umístění - se účtují uvedené výnosy v případě realizace majetku z finančního umístění.
- Na účtu 6xx – Ostatní výnosy - se účtují ostatní výnosy, tj. výnosy vyplývající z ostatních činností pojišťovny. Lze zde zachytit např.:

- ◆ smluvní pokuty a úroky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení obchodního zákoníku s výjimkou úroků z prodlení podle smlouvy o úvěru,
 - ◆ poplatky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení občanského zákoníku,
 - ◆ penále, popř. jiné sankce, ze smluvních vztahů,
 - ◆ postižní částky ve smyslu příslušných ustanovení zákona směnečného a šekového.
- Na účtu 6xx – Použití opravných položek k majetku - se účtuje použití opravných položek, které se netýkají finančního umístění v účtové třídě 1.
 - Na účtu 6xx – Použití rezerv na rizika a ztráty - se účtuje o použití rezerv na ostatní rizika a ztráty. Analytická evidence se vede podle použití jednotlivých těchto rezerv.

- Na účtu 6xx – Mimořádné výnosy - se účtuje o mimořádných výnosech, kterými jsou např. nárok na náhradu škody nebo manka, přebytky majetku, oprava výnosů minulých účetních období, výnosy ze změny metody, výnosy z postoupení nebo ukončení činnosti pojišťovny.
- Na účtu 6xx – Přírůstky hodnoty finančního umístění nebo jiná přecenění - se účtují přírůstky hodnoty finančního umístění v neživotním pojištění nebo jiného majetku a závazků.